

Opgave 1 Stichting Dans (45 minuten, 25 punten)

Stichting Dans is een stichting die als doel heeft cultuurbesteding in de vorm van dans. Hiertoe worden verschillende dansactiviteiten en –projecten uitgevoerd. Daarnaast worden ook projecten van derden gesubsidieerd, mits die projecten passen in de doelstelling van de stichting. De stichting op haar beurt wordt gesubsidieerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Stichting Dans stelt haar jaarrekening op in overeenstemming met RJ 640 'Organisaties zonder winststreven'. Stichting Dans kwalificeert als middelgrote rechtspersoon.

Voor de vaststelling van de subsidie schrijft OCW voor de materiële vaste activa afschrijvingstermijnen voor, die afwijken van de verwachte gebruiksduur van de desbetreffende activa. In de subsidievoorwaarden is bepaald dat de door OCW voorgeschreven afschrijvingstermijnen moeten worden toegepast in de jaarrekening.

Vraag 1

Beredeneer of de jaarrekening voldoet aan de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, indien daarin de door OCW voorgeschreven afschrijvingstermijnen worden toegepast, en in de toelichting aanvullende informatie wordt verstrekt.

Een dansschool uit de gemeente A wil in 2014 en 2015 een opleidingsproject voor jong danstalent gaan uitvoeren. Stichting Dans heeft op 20 december 2013 een schriftelijke toezegging gedaan om het opleidingsproject te subsidiëren. Voor het jaar 2014 en 2015 is een subsidiebedrag van € 50.000 per jaar toegezegd. Uiteraard onder de voorwaarde dat het project conform de aanvraag wordt uitgevoerd.

Vraag 2

Geef gemotiveerd aan of de schriftelijke toezegging van 20 december 2013 gevolgen heeft voor de jaarrekening **2013** van Stichting Dans en zo ja, welke.

Eens in de vijf jaar wordt in Nederland een groot internationaal dansfestival georganiseerd. De eerstkomende keer is in 2015. In oktober 2013 heeft het bestuur van Stichting Dans toegezegd dat zij deze editie zal organiseren. De kosten van het festival die ten laste van de exploitatie van Stichting Dans zullen komen, worden geraamd op € 2,1 miljoen, waarvan € 100.000 zal worden besteed in 2014 en € 2 miljoen in 2015. Het bestuur wenst 50% van de totale hiervoor benodigde middelen te reserveren uit de exploitatie van 2013 en 50% uit de exploitatie van 2014.

Vraag 3

- Beschrijf in het algemeen op welke wijze het bestuur de reservering van middelen tot uitdrukking kan brengen in de jaarrekening;
- Geef alle journaalposten die worden gemaakt in verband met de uitgaven en de door het bestuur gewenste reservering voor de organisatie van het dansfestival in de jaarrekening 2013, 2014 en 2015.

Voor 2013 is door OCW op basis van de begroting van Stichting Dans een exploitatiesubsidie toegezegd van € 10 miljoen. Dit bedrag is in 2013 bij wijze van voorschot in 12 maandelijkse termijnen uitbetaald. Het subsidiebedrag wordt definitief vastgesteld op basis van de jaarrekening, die voorzien moet zijn van een goedkeurende accountantsverklaring. In de subsidievoorwaarden is bepaald dat de algemene reserve ná bestemming van het resultaat niet hoger mag zijn dan 10% van het balanstotaal. Bij overschrijding van dit maximum wordt de subsidie van het volgende boekjaar gekort in dezelfde omvang als het surplus. Uit de concept-jaarrekening blijkt dat de algemene reserve ná de door het bestuur voorgestelde resultaatbestemming dit percentage overschrijdt. De overschrijding bedraagt € 100.000.

Vraag 4

- a) Bereken welk bedrag als subsidiebate over 2013 wordt verantwoord.
- b) Geef gemotiveerd aan in welke rubriek het bedrag ad € 100.000 moet worden gepresenteerd in de balans ultimo 2013.

Het komt regelmatig voor dat particulieren of bedrijven donaties willen doen ten gunste van activiteiten en projecten zoals door Stichting Dans worden uitgevoerd. De donateurs doen dergelijke donaties aan de Stichting Vrienden van Dans. De statutaire doelstelling van Stichting Vrienden van Dans is cultuurbevordering in de vorm van dans door middel van subsidiëring van dansactiviteiten en –projecten van de Stichting Dans. Stichting Dans kan daartoe subsidieaanvragen indienen bij de Stichting Vrienden van Dans. In de statuten van Stichting Vrienden van Dans is bepaald dat bij liquidatie een eventueel positief liquidatiesaldo ten gunste komt van Stichting Dans. Stichting Dans heeft op haar beurt verklaard dat ze eventuele tekorten van Stichting Vrienden van Dans zal aanvullen. Het bestuur van Stichting Vrienden van Dans is geheel onafhankelijk van Stichting Dans.

Vraag 5

- a) Beredeneer of Stichting Vrienden van Dans een deelneming is van Stichting Dans.

Het bestuur van Stichting Dans is voornemens om de financiële gegevens van Stichting Vrienden van Dans op te nemen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Dans.

- b) Geef een casusspecifiek argument voor en een casusspecifiek argument tegen dit voornemen.

Stel dat Stichting Dans de financiële gegevens van Stichting Vrienden van Dans moet opnemen in haar geconsolideerde jaarrekening en dat er geen andere groepsmaatschappijen zijn. Het eigen vermogen volgens de enkelvoudige balans van Stichting Dans ultimo 2013 bedraagt € 1 miljoen. Het eigen vermogen van Stichting Vrienden van Dans bedraagt ultimo 2013 € 200.000. Beide stichtingen passen dezelfde waarderingsgrondlagen toe. Ultimo 2013 zijn er geen onderlinge vorderingen en schulden.

Vraag 6

Bereken het groepsvermogen volgens de geconsolideerde balans van Stichting Dans per 31 december 2013.

Stichting Vrienden van Dans wil haar jaarrekening opstellen volgens de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. De baten van Stichting Vrienden van Dans bedragen jaarlijks circa € 2 miljoen. Verder heeft ze een door de jaren heen stabiel balanstotaal van circa € 500.000. Er zijn twee personen werkzaam, beide part-time.

Vraag 7

Is Stichting Vrienden van Dans verplicht RJ 640 toe te passen om te voldoen aan de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving? Motiveer uw antwoord.

Opgave 2 Opticap (80 minuten, 45 punten)

Opticap NV is een in Nederland gevestigde beursgenoteerde onderneming die hoogwaardige optische apparatuur ten behoeve van de medische sector fabriceert. Opticap stelt haar geconsolideerde jaarrekening op volgens IFRS zoals goedgekeurd door de Europese Commissie (IFRS-EU). Opticap stelt de geconsolideerde jaarrekening op uitgaande van historische kosten, tenzij anders vermeld. Opticap stelt haar enkelvoudige jaarrekening op in overeenstemming met de wettelijke bepalingen in Titel 9 Boek 2 BW met toepassing van de waarderingsgrondslagen van de geconsolideerde jaarrekening.

Op 1 januari 2013 verwerft Opticap 60% van de aandelen van Pentaspecial BV, namelijk 7200 aandelen van € 1.000 nominaal. De mate van zeggenschap in Pentaspecial komt overeen met de omvang van het gekochte belang. Beide ondernemingen zijn werkzaam in dezelfde branche. Opticap beoogt met de acquisitie van Pentaspecial een versterking van haar wereldmarktpositie.

De overnameprijs van het aandelenpakket Pentaspecial is opgebouwd uit de volgende componenten:

- Een aandelenpakket Opticap. In ruil voor 3 aandelen Pentaspecial betaalt Opticap één nieuw uit te geven eigen aandeel à € 1.000 nominaal. Op 1 januari 2013 bedraagt het eigen vermogen per aandeel van Opticap € 4.500 en de beurswaarde € 8.000 per aandeel.
- In aanvulling op elk nieuw uit te geven aandeel betaalt Opticap € 3.500 in contanten.
- Een toekomstige vergoeding ter hoogte van 50% van het gerapporteerde resultaat na belasting van Pentaspecial over 2013. Nabetalings van deze vergoeding volgt direct na het vaststellen van de jaarrekening van Pentaspecial over 2013. In het kader van deze zogenoemde 'earn out'-regeling bedraagt de **reële waarde** van de, als betrouwbaar te beschouwen, best mogelijke schatting van de winst van Pentaspecial voor het boekjaar 2013 € 2.090.900. Deze raming is gebaseerd op een beoordeling van de feiten en omstandigheden op overnamedatum.

De volgende bijkomende kosten zijn direct aan de verkrijging toe te rekenen:

- kosten voor de uitgifte van aandelen 160.000
- overige kosten zoals juridische, taxatie- en accountantskosten 240.000

Opticap hanteert een disconteringsvoet van 10% voor belasting.

De balans per 1 januari 2013 van Pentaspecial BV luidt als volgt (bedragen x € 1.000):

Bedrijfsgebouw	40.000	Aandelenkapitaal	12.000
Machines en installaties	16.200	Agio	2.800
		Overige reserves	<u>14.800</u>
		Eigen vermogen	29.600
Voorraad goederen	3.800	Voorziening latente belastingen	1.500
		Voorziening groot onderhoud	1.600
Handelsvorderingen	2.100	Langlopende leningen	25.800
Liquide middelen	<u>1.800</u>	Handelscrediteuren	<u>5.400</u>
	63.900		63.900

Voor de bepaling van de reële waarde van het belang in Pentaspecial op 1 januari 2013 is de volgende informatie over de reële waarden van de activa en verplichtingen van belang:

- op grond van een taxatie door een onafhankelijke deskundige blijkt de reële waarde van het bedrijfsgebouw € 4.000.000 hoger dan de boekwaarde. De resterende levensduur bedraagt 10 jaar. Afschrijving geschiedt met jaarlijks gelijke bedragen tot een restwaarde van nihil.

- bij de bepaling van de reële waarde van het bedrijfsgebouw is rekening gehouden met de staat van groot onderhoud van het dak. De hierin begrepen reële waarde van het dak bedraagt naar schatting € 400.000. Uitgaand van een onderhoudsinterval van 5 jaar vindt het eerstvolgende groot onderhoud plaats eind 2013.
- Opticap is bij de beoordeling van de reële waarde van de handelsvorderingen van oordeel dat de voorziening wegens verwachte oninbaarheid € 400.000 hoger moet zijn.
- op balansdatum loopt een dispuut met de belastingdienst over het bestaan van fiscaal te verrekenen verliezen uit voorgaande jaren. De belastingdienst heeft tot op heden afwijzend beschikt op verzoeken van de vennootschap om verrekening van deze verliezen met toekomstige fiscale winsten toe te staan. Een door Pentaspecial ingeschakelde belastingadviseur acht het niet waarschijnlijk dat deze verliezen nog voor verrekening in aanmerking komen. Pentaspecial heeft in de balans per 1 januari 2013 derhalve geen actieve belastinglatentie is opgenomen. Opticap neemt het oordeel van Pentaspecial over. Ondanks deze negatieve berichten is besloten om tegen de beschikking van de belastingdienst in beroep te gaan. Uitspraak wordt verwacht tegen het eind van het jaar 2013.
- de voorziening latente belastingen is gewaardeerd tegen nominale waarde.
- er zijn geen andere verschillen tussen reële waarden en boekwaarden van de identificeerbare activa en verplichtingen dan de hiervoor vermelde.
- het in aanmerking te nemen tarief voor de winstbelasting bedraagt 25%.

Opticap berekent de betaalde goodwill bij de acquisitie van het belang in Pentaspecial als verschil tussen de verkrijgingsprijs en de reële waarde van de verkregen activa en verplichtingen. Het minderheidsbelang in de geconsolideerde jaarrekening wordt gewaardeerd op basis van de reële waarde van de verkregen activa en verplichtingen. Dit wordt ook wel de partiële goodwill benadering genoemd.

Vraag 1

Bereken de goodwill die Opticap in verband met de aankoop van het 60% belang in Pentaspecial op 1 januari 2013 in haar enkelvoudige (en geconsolideerde) jaarrekening moet verantwoorden.

Opticap presenteert betaalde goodwill als afzonderlijke actiefpost in haar enkelvoudige jaarrekening.

Vraag 2

Geef de journaalposten die Opticap in haar enkelvoudige jaarrekening maakt in verband met de aankoop van het 60%-belang in Pentaspecial en de bijkomende kosten.

Op grond van IFRS 3 zou Opticap als alternatief voor de berekening van goodwill het minderheidsbelang kunnen waarderen tegen de reële waarde van het minderheidsbelang zelf, ook wel genoemd de volledige goodwill benadering.

De reële waarde van het 40% belang van derden wordt bepaald op € 16.400.000.

Vraag 3

Geef voor de **geconsolideerde** balans per 1 januari 2013 van Opticap de posten goodwill en belang derden indien Opticap de aankoop van het 60%-belang in Pentaspecial zou verwerken volgens de volledige goodwillbenadering in plaats van de partiële benadering.

Opticap vermeldt in haar jaarrekening 2013 dat de verwerking van de overname van het belang in Pentaspecial in verband met de onzekerheid over de omvang van fiscaal te verrekenen verliezen uit voorgaande jaren op voorlopige basis heeft plaatsgevonden.

In december 2013 heeft de rechtbank uitspraak gedaan in het beroep dat Pentaspecial heeft aangetekend tegen de beschikking van de belastingdienst dat een fiscaal verlies in de toekomst niet tot verrekening kan leiden. De rechtbank heeft Pentaspecial deels in het gelijk gesteld, hetgeen tot gevolg heeft dat een verlies van € 2.800.000 uit voorgaande jaren alsnog kan worden verrekend met bepaalde fiscale winsten van 2014 en latere jaren. Pentaspecial heeft het hiermee samenhangende belastingvoordeel ad € 700.000 per 31 december 2013, berekend tegen het toepasselijke belastingtarief van 25%, alsnog geactiveerd.

Ga bij de beantwoording van vraag 4 ervan uit dat Opticap de partiële goodwillbenadering hanteert.

Vraag 4

Geef een gemotiveerde uiteenzetting van de gevolgen van de hiervoor beschreven uitspraak van de belastingdienst voor zowel de **enkelvoudige** als de **geconsolideerde** jaarrekening 2013 van Opticap. Toon deze gevolgen in journaalpostvorm met bijbehorende bedragen.

Pentaspecial rapporteert over 2013 een winst na belasting van € 5.400.000. Dit resultaat ligt aanzienlijk boven de resultaatprognoses ten behoeve van de berekening van de voorwaardelijke verplichting uit hoofde van de 'earn out'-regeling.

Vraag 5

Geef een gemotiveerde uiteenzetting van de gevolgen van de eind 2013 beschikbare informatie over de door Pentaspecial behaalde winst over 2013 voor de geconsolideerde jaarrekening 2013 van Opticap. Toon deze gevolgen in journaalpostvorm met bijbehorende bedragen.

Ten behoeve van de opname in haar geconsolideerde jaarrekening 2013 moet Opticap de door Pentaspecial opgestelde balans per 31 december 2013 aanpassen aan de reële-waardebepaling bij de acquisitie en aan de verslaggevingsstandaard IFRS-EU.

Vraag 6

Geef de aangepaste balans per 31 december 2013 van Pentaspecial ten behoeve van opname in de geconsolideerde jaarrekening 2013 van Opticap welke is opgesteld volgens IFRS-EU. Het eigen vermogen per 31 december 2012 kan daarbij salderend worden berekend uit de aangepaste activa en de verplichtingen.

Geef voor elke gewijzigde balanspost een motivering van de aanpassing.

De balans per 31 december 2013 van Pentaspecial BV luidt als volgt (bedragen x € 1.000):

Bedrijfsgebouw	36.000	Aandelenkapitaal	12.000
Machines en installaties	13.400	Agio	2.800
Actieve belastinglatentie	700	Overige reserves	14.200
		Winst 2013 na belasting	<u>5.400</u>
		Eigen vermogen	34.400
Voorraad goederen	3.200	Voorziening latente belastingen	1.200
		Voorziening groot onderhoud	0
Handelsvorderingen	5.600	Langlopende leningen	18.000
Liquide middelen	<u>1.900</u>	Kortlopende verplichtingen	<u>7.200</u>
	60.800		60.800

Toelichting op enkele posten van de balans alsmede feiten en gebeurtenissen

Algemeen

Pentaspecial stelt haar jaarrekening op volgens de Nederlandse verslaggevingsregels in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Bedrijfsgebouw

Gedurende 2013 heeft alleen afschrijving plaatsgevonden.

Voorraad goederen

Gezien de sterke prijsstijgingen van de goederen wordt de voorraad gewaardeerd tegen vervangingswaarde. De in de waardering begrepen waardestijging is gezien het ondergeschikte belang niet opgenomen in een herwaarderingsreserve, maar verwerkt in het resultaat. De balanswaarde op basis van historisch uitgaafprijzen bedraagt € 3.000.000.

Handelsvorderingen

Handelsvorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde; deze komt nagenoeg overeen met de geamortiseerde kostprijs. Pentaspecial brengt een voorziening wegens verwachte oninbaarheid in mindering op de boekwaarde. Opticap acht op 31 december 2013 een € 100.000 hogere voorziening noodzakelijk.

Voorziening latente belastingen

De voorziening latente belastingen is gewaardeerd tegen contante waarde. De nominale waarde bedraagt € 1.600.000.

Voorziening groot onderhoud

Wegens gepland groot onderhoud van het dak van het bedrijfsgebouw wordt gedurende vijf jaar een voorziening opgebouwd ten laste van het resultaat. Het laatste groot onderhoud is uitgevoerd eind 2013; de kosten daarvan bedragen € 2.100.000. Eind 2013 is de gevormde voorziening geheel voor dit doel aangewend.

Het verloop van de voorziening geurende 2013 is als volgt:

Balans per 1 januari 2013	1.600.000
Toevoeging ten laste van het resultaat 2013	400.000
Kosten van onderhoud dak bedrijfsgebouw	- 2.100.000
Extra ten laste van het resultaat 2013	<u>100.000</u>
Balans per 31 december 2013	0

Langlopende leningen

De geamortiseerde kostprijs van de langlopende leningen, berekend volgens de voor Opticap geldende uitgangspunten, bedraagt € 17.200.000.

Kortlopende verplichtingen

De kortlopende verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde; deze komt overeen met de geamortiseerde kostprijs.

Opgave 3 Koninklijke Ten Cate NV Jaarverslag 2012 (55 minuten, 30 punten)

Let op! De vergelijkende cijfers in de financiële overzichten worden door Ten Cate NV op enigszins ongebruikelijke wijze gepresenteerd: de cijfers over het verslagjaar 2012 staan rechts van de vergelijkende cijfers (2011). Kolommen 2011 en 2012 zijn dus omgewisseld ten opzichte van de gebruikelijke wijze van presentatie.

Vraag 1

Geef een mogelijke verklaring voor het feit dat het aandelenkapitaal in 2012 is toegenomen met hetzelfde bedrag als waarmee de agioreserve is afgenomen.

Vraag 2

Geef een verklaring voor het feit dat het aan "Aandeelhouders van Koninklijke Ten Cate NV" toe te rekenen resultaat (nettoresultaat) van 22,3 miljoen méér bedraagt dan het "Resultaat na winstbelasting en geassocieerde deelnemingen" van 16,4 miljoen.

Uw verklaring dient inhoudelijk te zijn; níet rekenkundig.

De laatste zin van toelichting **4.3 Dochterondernemingen** luidt: "*Verliezen in verband met minderheidsbelangen worden toegerekend aan de minderheidsbelangen, zelfs als hiervoor bij de minderheidsbelangen een tekort ontstaat*".

Vraag 3

Beschrijf gemotiveerd uit welke post(en) in de geconsolideerde jaarrekening de toepassing van deze verwerkingswijze blijkt.

Vraag 4

Geef gemotiveerd aan of deze verwerkingswijze bij toepassing van NL GAAP ook is toegestaan.

Toelichting **5.2 Dochterondernemingen en joint ventures buiten de eurozone** vermeldt de verwerkingswijze bij de omrekening van omzet, kosten, activa en verplichtingen in geval van bedrijfsuitoefening buiten de eurozone.

Vraag 5

Beschrijf het alternatief dat NL GAAP biedt voor de door Ten Cate toegepaste wijze van omrekening van de post goodwill.

Vraag 6

Beschrijf het alternatief dat NL GAAP biedt voor de door Ten Cate toegepaste verwerking van het in het eigen vermogen cumulatief opgebouwde koersverschil bij (gedeeltelijke) verkoop van een activiteit buiten de eurozone.

In de tekst onder **23.2 Terugneming van bijzondere waardeverminderingen** staat vermeld dat een bijzondere waardevermindering van goodwill niet wordt teruggenomen.

Vraag 7

Beschrijf in welke situatie het onder NL GAAP wél mogelijk is een bijzondere waardevermindering van goodwill terug te nemen.

In de mutatiestaat van de post geassocieerde deelnemingen (toelichting **39.1 Geassocieerde deelnemingen**) is onder boekjaar 2011 een post opgenomen van - 5,2 miljoen vanwege een “*Desinvestering als gevolg van verkrijgen zeggenschap*”.

Vraag 8

Leg uit in welke situatie het verkrijgen van zeggenschap leidt tot de bovenvermelde desinvestering.

De specificatie of indeling van de posten van het eigen vermogen in de geconsolideerde balans is gebaseerd op IFRS-EU en wijkt af van die in de vennootschappelijke balans, die NL GAAP volgt. Zowel het geconsolideerd als het vennootschappelijk eigen vermogen op 31 december 2012 is gelijk aan 457,2 miljoen.

Vraag 9

Geef aan welke posten van het ‘Totaal eigen vermogen van aandeelhouders’ in de geconsolideerde balans zijn begrepen in de **wettelijke reserve ad 1,9 miljoen** in de vennootschappelijke balans op 31 december 2012.

Houd hierbij rekening met de volgende extra informatie: op 31 december 2012 dient in totaal voor 2,7 miljoen een wettelijke reserve uit hoofde van geactiveerde ontwikkelingsuitgaven en ingehouden winsten deelnemingen te worden opgenomen.

Einde examen